

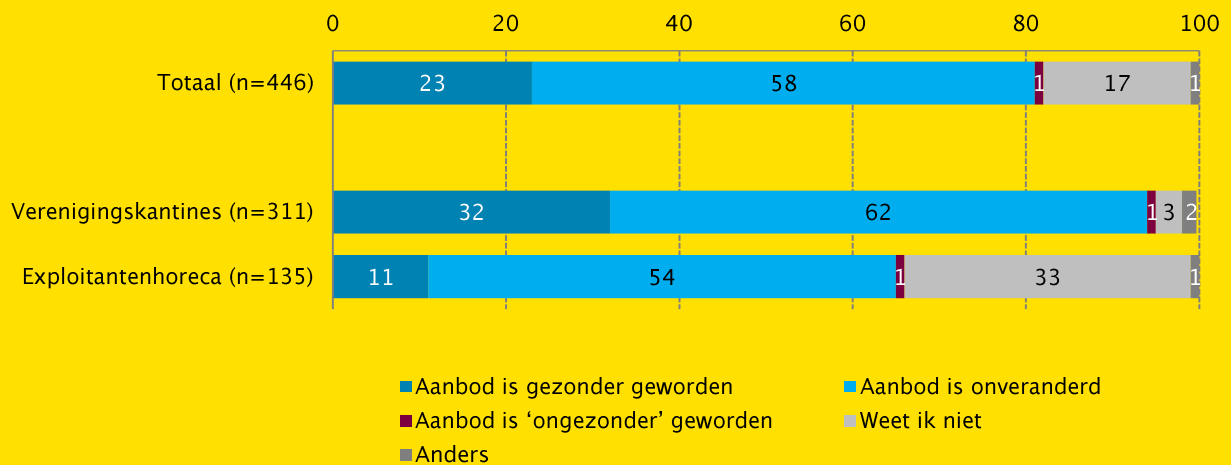
Gezonde sportkantines, assortiment, roken en alcohol

Factsheet 2017/11

September 2017

Vera Scholten
Janine van Kalmthout

Figuur 1. Ontwikkeling van gezond assortiment in sportkantines volgens verenigingen in het afgelopen jaar (in procenten)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, winter 2016

De laatste tijd neemt de aandacht voor een gezonde leefstijl toe. Dat zien we ook in sportkantines terug. Eind 2016 werkten in totaal 992 verenigingen via Jongeren Op Gezond Gewicht of de KNVB aan een gezonde sportkantine. In dit factsheet belichten we de stand van zaken in sportkantines ten aanzien van het (gezonde) assortiment, het rookbeleid en het schenken van alcohol. Daarbij maken we onderscheid tussen verenigingskantines (de vereniging beschikt over een eigen kantine) en exploitantenhoreca (de vereniging beschikt niet over een eigen kantine, maar maakt gebruik van kantine of horeca in of bij de sportvoorziening waar de vereniging actief is). Van de ondervraagde verenigingen beschikt 44 procent over een verenigingskantine, maakt 35 procent gebruik van exploitantenhoreca en geeft 20 procent aan geen kantine te gebruiken.

Vooraf ongezond aanbod

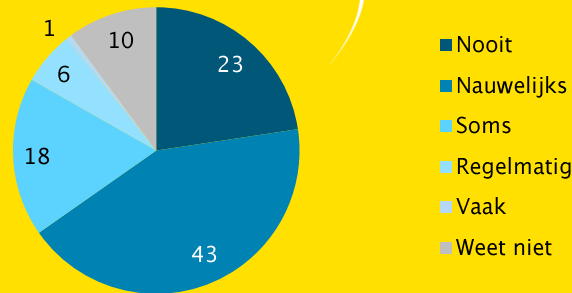
In het assortiment van sportkantines blijken ongezonde producten nog veelvuldig voor te komen. Volgens twee derde van de verenigingen (68%) bestaat het aanbod in de

kantine uit meer ongezonde dan gezonde producten. Het aandeel gezonde en ongezonde producten is bij een op de vier verenigingen (24%) gelijk en bij 8 procent hebben de gezonde producten de overhand.

Licht positieve trend

Het aanbod in sportkantines lijkt een positieve ontwikkeling door te maken. Bij een kwart van de verenigingen is het aanbod in de kantine gezonder geworden. Veelal is het aanbod in sportkantines volgens verenigingen onveranderd (58%; zie figuur 1). Clubs met een verenigingskantine geven vaker aan dat het aanbod gezonder is geworden dan clubs met exploitantenhoreca. Hierbij valt op dat clubs met exploitantenhoreca hier minder goed zicht op hebben in vergelijking met de verenigingskantines. Ook zien we dat bij middelgrote verenigingen (101 t/m 300 leden) en nog vaker bij grote clubs (>300 leden) het aanbod gezonder is geworden in vergelijking met kleine clubs (<100 leden). Bij verenigingen met jeugdleden is de kantine vaker gezonder geworden dan bij verenigingen zonder jeugdige spelers.

Figuur 2. Vraag naar gezondere producten in sportkantines volgens verenigingen (in procenten, n=446)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, winter 2016

Aanbod en vraag

Dat het aanbod zowel gezond als ongezond is, lijkt goed aan te sluiten bij de vraag. De meeste verenigingen (66%) ervaren nauwelijks tot nooit vraag naar gezondere producten terwijl een kwart van de verenigingen dit soms tot vaak ervaart (zie figuur 2). Niet verwonderlijk is dit met name bij de verenigingen waar meer gezond assortiment aanwezig is. Grote en middelgrote verenigingen (>100 leden) ervaren dat hier vaker vraag naar is dan kleine verenigingen (<100 leden). Bij verenigingen met jeugdleden is vaker vraag naar gezondere producten dan bij verenigingen zonder jeugdleden.

Aanbod mag gezonder

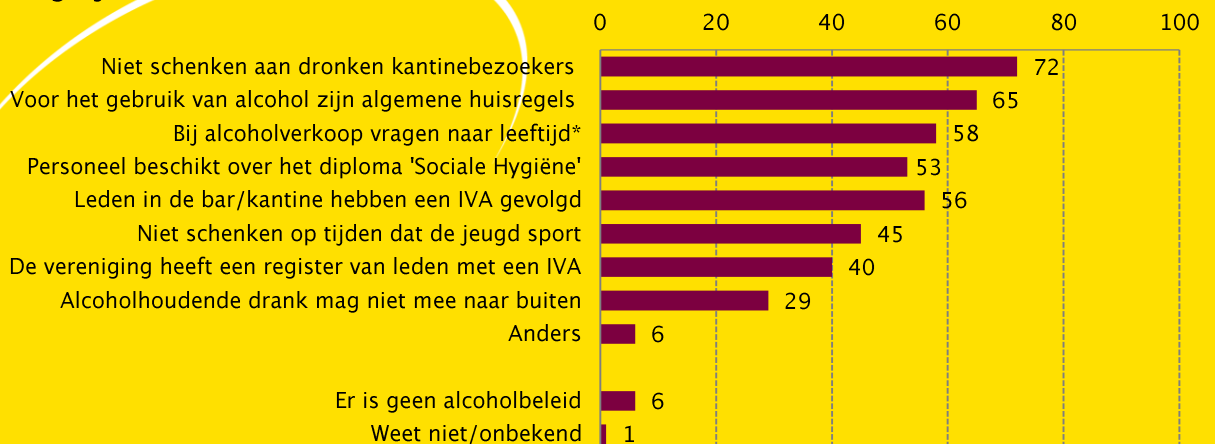
Verenigingen staan over het algemeen positief tegenover een gezonder aanbod in de kantine. Van de verenigingen zou 12 procent het aanbod in de kantine gezonder willen, een derde (32%) wil dit misschien en een derde (29%) wil dit niet. Ook verenigingen die aangeven dat de kantine al een gezond aanbod heeft, willen dat dit aanbod nog wat gezonder wordt. Grote en middelgrote verenigingen, maar ook verenigingen met jeugdleden, willen vaker dat het aanbod in de kantine gezonder wordt.

Alcoholbeleid

Bij een klein deel van de verenigingskantines wordt geen alcohol geschonken (4%). Dit zijn met name verenigingen met jeugdleden. De rest van de alcoholschenkende verenigingskantines heeft vrijwel altijd een alcoholbeleid (zie figuur 3). Van de alcoholverkopende verenigingen met jeugdleden heeft 4 procent geen alcoholbeleid en weet 15 procent niet of er een alcoholbeleid is. Het alcoholbeleid van verenigingskantines houdt meestal in dat geen alcohol wordt geschonken aan dronken kantinebezoekers (72%), dat huisregels zijn opgesteld voor het schenken van alcohol (65%) en dat bij de alcoholverkoop naar de leeftijd wordt gevraagd (58%; zie figuur 3).

De meeste verenigingsbestuurders (95%) geven aan dat de verschillende alcoholregels worden gehandhaafd. Bij exploitantenhoreca gebeurt dit vaker dan bij verenigingskantines. Beschikking over personeel met het diploma 'Sociale Hygiëne' en het meenemen van alcohol naar buiten toe worden volgens een enkele vereniging niet gehandhaafd.

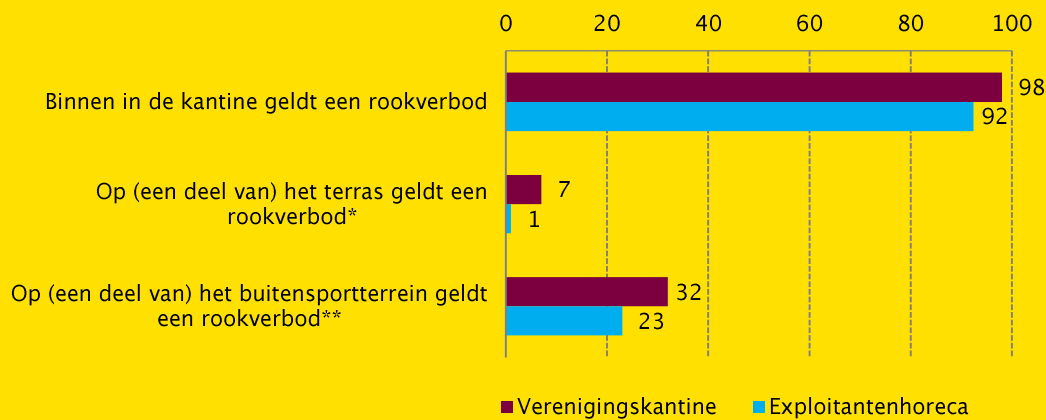
Figuur 3. Omgaan met alcohol (schenken) in verenigingskantines waar alcohol wordt geschonken (percentage verenigingen met eigen kantine, n=301) Meerdere antwoorden mogelijk

*Percentage verenigingen met jeugdleden waar alcohol wordt geschonken in de verenigingskantine

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, winter 2016

Figuur 4. Rookbeleid van de sportvoorziening (percentage verenigingen, n=446)

*Percentage verenigingen met een terras (n=342)

**Percentage verenigingen met een buitensportterrein (n=296)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, winter 2016

Het [Mulier Instituut](#) is een onafhankelijke en landelijk opererende stichting gericht op de bevordering van de beleidseffectiviteit op het terrein van sport en samenleving. Daartoe voert het Mulier Instituut wetenschappelijk verantwoord en beleidsrelevant onderzoek uit en stimuleert het de kennisontwikkeling op het gebied van sport en bewegen.

Het [Verenigingspanel](#) bestaat uit sportverenigingen die periodiek worden bevestigd op allerlei aspecten van het verenigingsbeleid. Door de samenstelling van het panel en weging van de respons zijn de uitkomsten representatief voor de sportverenigingen in Nederland.

Neem voor meer informatie contact op met: Janine van Kalmthout.
J.vankalmthout@mulierinstituut.nl

Mulier Instituut
Postbus 85445
3508 AK Utrecht
T 030-7210220
info@mulierinstituut.nl
www.mulierinstituut.nl

Rookbeleid van kantines

In bijna alle kantines is sprake van een rookverbod (zie figuur 4). Een enkele vereniging, met name van exploitantenhoreca, is niet op de hoogte van het rookbeleid in de betreffende horecagelegenheid. De meeste verenigingsbestuurders geven aan dat het rookverbod binnen goed wordt gehandhaafd (99% verenigingskantines, 90% exploitantenhoreca). Dat geldt vooral op tijden dat de jeugd sport (100%).

Buiten mag nog vaak gerookt worden

Van de ondervraagde verenigingen beschikt twee derde over een terras (65%) en een iets kleiner deel over een buitensportterrein (54%). Vergeleken met het terras geldt op de rest van het buitensportterrein vaker een rookverbod. Bij 13 procent van de verenigingen met een buitensportterrein geldt een rookverbod (terras niet meegenomen). Bij 17 procent geldt het alleen op bepaalde plekken. Wanneer op bepaalde plaatsen buiten niet mag worden gerookt, geldt dat met name voor het sportveld (87%) en de dug-out (46%). Bij 7 procent van de verenigingen geldt een rookverbod langs de lijn en/of de tribune.

Conclusie

Veel verenigingen stimuleren naar eigen zeggen gezond gedrag met behulp van hun alcohol- en/of rookbeleid en geven aan hier ook veelvuldig op te handhaven. Toch is het aanbod in de sportkantine volgens verenigingen nog voornamelijk ongezond, hoewel verenigingen hier wel iets aan zouden willen veranderen. Volgens verenigingen sluit het ongezondere aanbod wel beter aan bij de vraag vanuit leden.

Verantwoording

Het Mulier Instituut heeft sportverenigingen in het MI Verenigingspanel naar het (gezonde) aanbod van de sportkantine, het rookbeleid op de vereniging en beleid ten aanzien van het schenken van alcohol gevraagd.

De uitvraag is gedaan bij 2.141 verenigingen. De respons was 516 verenigingen (24%). De resultaten geven een representatieve weergave van de situatie bij de Nederlandse sportverenigingen.